

Lui Molière

DE ZAHARIA BÂRSAN

*Ți-aducem închinare copil născut din soare!...
Ai învelit pământul în zori de sârbătoare
Când s'a născut pe lume surâsul tău divin...
Și veacurile aspre cucernic ți se 'nchină
Și ne 'nchinăm cu toții la marea ta lumină,
Ce-a răsărit pe lume din geniul latin...*

*Ți-ai dus în rând cu alții viața 'n rostul firii!...
De câte ori căzut-ai pe drumul nemuririi
Simțind durerea 'ntreagă a tot ce-i pământesc?!
Din chinurile tale, din truda ta măreață
S'a revărsat pe lume din viața ta viață
Pentru mândria Franței și neamul omenesc!...*

*Când ai pornit spre culmea pe care aveai s'o sui
Pe scândurile scenei ai pus întâi piciorul;
La flăcările rampei venit'a vrăjitorul
Ce-ademenea viața spre farmecele lui...
Ți-ai aruncat de-atuncea tot sufletul în ele
Alături de-actorii pe care i-ai iubit...
Și i-ai ertat de toate... de bune și de rele
Cu ochii duși departe, vrăjiți de înfinit
Unde tronezi acuma și secolii te-admiră
Nemuritor de-apururi, poetule slăvit!...*

*Când înghețat de boală trudit de multă jale
Jucat-ai într'o seară „Bolnavu 'nchipuii“
De se 'ncălzea o lume la focul minții tale
Și răsuna teatrul de râsete senine...
Tu îți jucai „Bolnavul“ cu moartea lângă tine!...*

*Și ca pe un tezaur
Te-a prins în brațu-i rece, te-a dus peste hotar...
— De-atunci între culise se 'nalță praf de aur
Și scândurile scenei sunt trepte de altar!...*

*O, Molière, actorii în fața ta se 'nchină
Le-ai jost o pildă vie prin moartea ta de sfânt!...
Prinos ți-aduc lumină din inimi de lumină
Și flori ți-aștern 'nainte-ți scăldate 'n alb de soare...
Și fără de cuvânt
Îți încunună fruntea cu foi de sârbătoare
Nemuritor de-apururi, lumină pe pământ!...*

Inchinare spusă de Dna Olimpia Bârsan pe scena Teatrului Național din Cluj cu ocazia comemorării a trei sute de ani dela nașterea poetului.

Molière în România

Primele piese de Molière, cari s'au jucat în românește, au fost: „Amfitrion“ și „Avarul“. Reprezentațiile au fost date între anii 1837—1838 de către elevii lui Eliade Rădulescu, pe scena Teatrului Național din București.

Au trecut vre-o 50 de ani și în acest răstimp marele Molière n'a mai fost reprezentat în România. Tocmai în stagiunea 1888—1889, sub directoratul lui Ion Luca Caragiale s'au reprezentat pe scena primului nostru teatru, trei din lucrările sale: „Vicleniile lui Scapin“ în traducerea lui G. Dumitrescu, „Căsătoria silită“, în traducerea lui V. Alexandrescu și „Avarul“ tradus de Suchianu. Pe drept cuvânt se poate spune că marele Caragiale a popularizat la noi piesele lui Molière.

„Tartuffe“ s'a prezentat pentru prima oară în românește la 14 Noembrie 1889.

„Doctorul fără voe“ a avut 2 spectacole în anul 1890, când a avut loc premiera, în ziua de 2 Decembrie.

Premiera „Bolnavului închi-puit“ a avut loc în ziua de 3 Noembrie 1891.

Tot în acest an s'a reprezentat o singură dată „Don Juan“.

„Georges Dandin“ s'a reprezentat pentru prima oară în ziua de 10 Decembrie 1892.

În ziua de 11 Octombrie 1884 a avut loc premiera „Burghezului gentilom“.

„Amfitrion“ s'a jucat întâia oară

în ziua de 3 Octombrie 1896. S'a jucat de trei ori în stagiune.

În fine „Școala femeilor“ reprezentată pentru prima oară în românește în stagiunea 1925—6 pe scena Teatrului Popular din București.

*

Pe scena Teatrului Național din Cluj s'au jucat numeroase piese de Molière. Între comediile reprezentate amintim „Avarul“, în care d. Neamtzu Ottonel are o neîntrecută creație.

OCHII TĂI!

*Buze calde, ochi fierbinți
Chip de farmec ne'ntrecut,
Parc'anume te-ai născut
Să scoți oamenii din minți!..*

*Când te văd printre alei
Împletindu-ți mersul lin,
Ochii tăi, izvor de chin,
Par o ploaie de scântei,*

*Năpădită dintr'un rug
Unde ard neconținut,
Inimile ce-au râvnit
Să te plece 'n a lor jug!..*

*Buze calde, ochi fierbinți
Chip de farmec ne'ntrecut,
Ce n'ași da ca să-ți sărut
Ochii tăi mari și cuminți!*

D. Psatta

MOLIÈRE

Jean Baptiste Poquelin (Molière) s'a născut la Paris în 1622.

Tatăl său, tapețier sărac, după multe stăruințe, l'a trimis să învețe la un liceu iezuit.

Terminându-și studiile, Poquelin deveni valetul lui Ludovic al XIV-lea, îndeplinind astfel o veche dorință a tatălui său.

Părăsind această demnitate, a întemeiat o trupă de diletanți.

Deoarece cariera de actor era pe vremea aceea ceva aproape rușinos, a adoptat numele de Molière, pentru a nu-și compromite familia.

Molière, a cutreerat întreaga Franță, jucând însuși în rolurile pieselor sale.

Genialitatea lui de scriitor a creiat cu imcomparabilă origina-

litate, cele mai nenumărate fi-guri de comedie. Piesele lui Molière rămân pentru toate timpurile și toate popoarele, de aceeași neprețuită valoare și proaspătă actualitate.

În ziua de 16 Februarie 1673 Molière, grav bolnav, trebuia să joace rolul lui Argon din „Bolnavul închipuit”. La sfârșitul actului al treilea, căzu în nesimțire și muri în câteva ore.

Molière a scris 32 piese, dintre care cele mai cunoscute sunt: Școala femeilor, Tartuffe, Avarul, Mizantropul, Medicul fără voce, Bolnavul închipuit, Femeile savante, Vicleniile lui Scapin, Don Juan, Georges Dandin, Burghezul gentilom, etc.

Veșnica amăgire...

*O clipă ca o faclă nădejdea mi s'a aprins
Și'ncrezător în tine, cu farul minții stîns,
Robit atâtor visuri ce le'mpletii pe rînd,
Te'ncununai regină pe inimă și gând!*

*

*Bolnavă 'nchipuire! Atâtea încercări,
Ca frunza frămîntată pe'ntinsul larg de mări
Am fost pe-a lumii mare și totuși am uitat
Că și tu esti femeie! C'aceiași păr buclat
L'am mai avut în minte și'n imnuri l'am slăvit,
C'aceiași ochi de fulger, alt' dată i-am iubit,
C'aceiași gură roșe, muiată în carmin
De-atâtea ori făcut-a pe seară să suspin,
Că le-am slăvit de-a pururi în proză sau în vers,
Că n'ași fi dat iubirea pe'ntregul univers....
Dar ca și-atunci acuma; același trist sfârșit!
Mereu sânt sclav iubirii și tot nedumerit
Pornesc pe drumul vieții, mergând către liman...
Doar moartea să mă'nvețe, durerea 'ncercă'n van!*

D. PSATTA

INFORMAȚIUNI TEATRALE

Dintre țările europene, în Franța sunt 596 teatre, în Italia 544, în Anglia 372, în Germania 364, Spania 288, Belgia 94, Austria cu 75, Rusia cu 62 (înainte de război 150), Olanda 56, Elveția 43, Suedia 37, Norvegia 28, Serbia 18.

*

Comedia Franceză reprezintă „Coeur partagé” piesă de Lucien Bernard, cu o problemă destul de îndrăzneță, prezentată sub o admirabilă formă artistică.

Autorul înfățișează o femeie tânără, măritată, care e în ajun de a-și strica o căsnicie fericită din pricina tatălui ei, un egoist. Din dragoste pentru el, fata își neglijează bărbatul. Bătrânul contribuie la nenorocire, prin faptul că se complăce în sentimentele filiale ale copilei, fără să și dea seama că rostul fericirii ei e aiurea.

*

Teatrul Național din Madrid e reprezentat cu mult succes o piesă de Frederigo Olliver, al cărei titlu cam lung, ar fi acesta. „Bărbații sunt ceea ce femeile vor să-i facă să fie”.

*

D. Mircea Rădulescu are aproape terminată noua sa lucrare dramatică „Petronius”.

*

La teatrul, numit „Teatro di Via Meravigli” din Milano, s'a reprezentat pentru prima oară un act de Luigi Pirandello, „Imbecilul”, extras din nuvela cu acelaș titlu, a aceluiaș autor.

Subiectul este original și stra-

niu: într'o redacție a unui ziar provincial, d. Paroni, șeful unui partid de opoziție, aflând că un cetățean s'a spânzurat, fiindcă suferea de o boală incurabilă, spune că sinucigașul e un imbecil, fiindcă s'au omorât înainte de a asasina pe deputatul Mazzarino, adversarul politic al lui Paroni, despre care Paroni susține că e „o dezonoare a țării”.

*

Maurice Maeterlinck a terminat o nouă lucrare dramatică intitulată „La puissance des morts” în care aduce o latură nouă și încă necunoscută a marelui său talent dramatic.

Piesa are zece tablouri cari se succed cu o repeziciune cinematografică.

Jean d'Ipermond, urmașul unei familii nobile din Flandra este urmărit de cămătarul Matthias Mayer căruia îi datorează o însemnată sumă de bani. Pentru a scăpa de creditorul său Jean îl ucide răpindu-i hârtiile compromițătoare aruncând apoi bănuiala crimei asupra tatălui iubitei sale Linette.

Chinuit de conștiință, Jean se decide în cele din urmă, după o impresionantă viziune în care apar toți strămoșii săi, să se predea justiției ei.

Maeterlinck a cedat de astădată gustului nou al publicului scriind o piesă emoționantă și cu o acțiune cinematografică.

*

Gerhart Hauptmann a terminat de curând prelucrarea lui „Hamlet” celebra tragedie a lui Shakespeare. Prelucrarea lui Haupt-

mode din Budapesta. Tânărul vânzător seamănă în perfect cu Rudolf Valentino; marele artist de cinema, de curând decedat. Sari Fedak va prezenta pe norocosul necunoscut direcțiunei unei mari întreprinderi cinematografe din America, pentru a-l înlocui pe Valentino.

*

Administratorii lui Shakespeare grupați în asociația „Shakespeare Memorial Fund” fac un apel călduros la scriitorii din lumea întreagă pentru a se ridica un teatru în onoarea marelui dramaturg la Stratford pe Avon, în locul celui distrus acum câțva timp.

În același timp, „The Paetry Society” a organizat un concurs de sonete și unul de quatrene. Cel mai bun quarten va fi grevat pe noul edificiu.

E vorba să se ia măsura generală pentru toate țările în care se joacă Shakespeare de a se vărsa timp de un an, toate drepturile de autor asociației „Shakespeare Memorial Found” pentru a se mări fondul de construcție.

*

O inovație. La Paris se reprezintă o nouă comedie de d. Birabeau, în care ca scenă senzațională, rulează un film menit să completeze acțiunea. Spectatorii au, astfel, prilejul să urmărească personajele din piesă și dincolo de scenă.

*

În comitetul de lectură al Teatrului Național din București a fost citită și aprobată piesa „Moșnenii” a d-lui Sandu Teleanen.

Unui om rău

*Ai înjurat o viață 'ntreagă
Pe alții... Și-ai fost fericit...
De-acum înjură-te pe tine
Că nimeni nu te-a pomenit!...*

Între actori

— Doctorii spun că merele sunt foarte bune pentru memorie!
— De-ai-aia mănâncă Ionescu toată ziua mere!
— După cum știe rolurile, se vede că a mâncat numai mere stricate!

Între tenori

— Ascultă tenorul! Dă-mi, te rog, o țigară.
— Nu-ți dau că-ți strici vocea!
— Nu face nimic! Tocmai voiam să mă angajez la Opera voastră!

În strâmtoare

Acum câteva luni, un actor începător, fiind în strâmtoare, s'a prezentat la prefectura județului pentru a cere o slujbă.

— Regret foarte mult — i se spuse — dar n'am nimic de lucru pentru d-ta...

— Dar când am cerut eu de lucru? — izbucni enervat actorul. Imi trebuie numai un post!...

IULIU MUȘA & CO.

C O A F O R D E D A M E

Execută lucrări de artă în această
branșă. — Specialist în coafuri de
dame. — Lucrări de păr. — Vopsește
părul în orice culoare, garantând du-
rabilitatea. — L'ORÉAL colorile: noir,
brun, chatâin foncé, chatâin, chatâin
clair, blond cendre, blond doré, blond,
blond clair, vénétien rouge, vénétien
clair. Acestea se găsesc în praf și fluid.

CLUJ, STR. MEMORANDULUI 10.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIMION NIERENFELD

Mare depozit de
cherestea pentru
construcții și
materiale similare.

CLUJ, CALEA DOROBANȚILOR 9